

Naročnina za Jugoslavijo:
celoletno 180 Din, za 1/2 leta
90 Din, za 1/4 leta 45 Din,
mesečno 15 Din; za ino-
zemstvo: 210 Din. — Pla-
ča in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Številka 85.

Casopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo in upravljanje
je v Ljubljani v Gregorči-
čevi ulici 23. — Rokopiso-
ve vračamo. — Račun pri
pošti, hranilnici v Ljubljani
št. 11.953. — Tel. št. 25-52.

Izhaja vsak torek, če-
trtek in sobota

Liubliana, četrtek 30. julija 1936

Cena posamezni številki Din 1'50

Ne gre brez kritike

Včasih nam nekateri zamerjajo, češ da vedno le grajamo te in druge napake, da pa nikdar ne omenjamo tudi uspehov, ki jih je tu pa tam dosegla tudi naša država. Ti naši kritiki imajo dvakrat neprav. Prvič, nikakor ni res, da mi ne priznavamo uspehov, ki so bili doseženi, temveč smo prav gotovo edini, ki vsak uspeh z zadoščenjem zabeležimo, pa naj ga je dosegel kdorkoli. Samo obžalujemo, da se nam tako redko nudi prilika, da bi mogli te uspehe tudi konstatirati.

Nimajo pa prav naši kritiki tudi z očitki, da preveč kritiziramo. Naj si zapomnijo, da imajo vse naše kritike samo en cilj, doseči zboljšanje. Prav v nobeno veselje nam ni, če moramo grajati to ali ono, toda brezvestno bi bilo od nas, če vidimo napake in bi molčali. Takšen molk pomeni skrivno, da in te nečemo sebi naprtiti. Sicer pa je v današnjih časih itak več ko dovolj poskrbljeno, da ne more nobena kritika postati prehudaj!

Da pa se naše kritike prav razumejo, je treba pogledati tudi malo izven naše države, kako delajo tam. Kajti če hočemo ali ne, naše življenje se mora uravnati tudi po delu drugih. Dokler ni bilo fašizma v Italiji, tudi nam ni bil potreben tako silen gospodarski napredek, kakor nam je potreben danes, ko je fašizem združil vse gospodarske, kulturne in vojne sile italijanskega naroda v en sam udarni cilj. Kam ta cilj tudi vedno meri, vsaj za nas ni nobenega dvoma.

Prav tako pa moramo nehati s svojo komodnostjo in s svojim fatalizmom, če vidimo, kako nemški narodni socializem po dobro preudarjenem načrtu prodira gospodarsko in kulturno na Balkan. Tam pri onih najvišji red, najvišja dosegljiva koncentracija vseh narodnih sil, pri nas pa do obupa razvita razbitost vseh narodnih sil in nered, ki postaja že zakon, kdo more z veselimi nadami gledati v bodočnost.

Pa ne samo v Nemčiji in Italiji, povsod po svetu moremo opazovati, kako narodi koncentrirajo svoje sile, kako si po načrtu urejajo svoje gospodarstvo in kako se vedno bolj vodi tudi zunanja trgovina iz ministrskih kabinetov in ne več le iz pisarn velikih trgovcev in podjetnikov. Mnogo preslabotni smo, da bi mogli reči, da se nas vse te velike izpremembe ne tičejo, temveč moramo njim prilagoditi tudi svoje poslovanje, če nečemo, da zaostanemo v tekmi v tej meri, da bomo iz tekme sploh izločeni.

Vsi narodi so dvignili tempo svojega razvoja in dvignili so ga tudi narodi, ki so bili v svojem razvoju že mnogo pred nami. Kako večja in težavnejša je naša naloga, da ostajamo vsaj relativno s temi narodi v enakem razmerju razvoja. Te naloge pa pač nikdar ne bomo dosegli, če bomo trpeli, da trajajo še naprej vse napake, ki jih je naša javnost že sto in stokrat ugotovila. Te napake morajo izginiti in zato je treba te napake tako dolgo bičati — in tudi z najostrejšimi besedami — dokler ne izginejo. Ni namreč prav nobenega drugega sredstva!

To bičanje napak pa je pri nas tem bolj nujno, ker moramo žal ugotoviti, da se nekaterim ljudem

nič ne stori, pa naj še tako slabo gospodarijo ali delajo. To velja zlasti za nekatere naše centralne urade. Ni in ni mogoče doseči, da bi ti uradi poslovali malo hitreje in pravilneje in da ne bi ponavljali napak, ki so jim bile že dokazane. Niti tega ni n. pr. mogoče doseči, da bi vsi uradi spoštovali vsaj razsodbe državnega sveta, ki so jih sami doživeli. Pa podobnih primerov bi mogli navesti celo vrsto.

Posledica vsega tega pa je, da je pri nas sploh vsaka reforma ali vsaka večja akcija nemogoča. Če se n. pr. graja, da je ostalo vprašanje kmetijskih dolgov še vedno nerešeno, potem je treba še dostaviti, kje je sploh mogoče pričakovati, da bi naša birokracija to vprašanje rešila! Iz istega razloga pa ostajajo nerešena tudi vsa druga vprašanja.

Zato pri nas še dolgo ni kritike preveč, temveč še mnogo pre-

malu. Vse zlo je le v tem, da se ta kritika premalo upošteva, da odločujoči bolj ne skrbijo, da bi odpravili vzroke kritike. A na to je treba delati, ker drugače bomo le prekmalu spoznali, da so naši sosedi tako prehiteli, da tudi zato ne znamo obvarovati več svoje zemlje, da ne bi postala bogat eksploatacijski objekt za tujce, mi pa da smo ostali pri tem reveži, kakršni smo bili.

Naš turistični promet

Odsek za turizmo v trgovinskem ministrstvu je izdal prvi zvezek o naših turističnih predpisih in o statistiki našega tujkega prometa. Po tej statistiki je obiskalo turistične kraje Jugoslavije:

L. 1930. 295.512 domačinov (z 2.213.950 nočninami in 256.117 tujcev (s 1.178.835 nočninami). Med tujci je bilo 72.174 Avstrijcev, 47.731 Nemcev, 43.705 Čehoslovakov, 26.321 Madžarov, 10.187 Poljakov in ostanek odpade na druge narodnosti.

L. 1931. je bilo 339.236 jugoslovanskih turistov (z 2.130.476 nočninami) in 209.797 tujcev (z 862 tisoč 787 nočninami). Število tujcev je torej znatno padlo. Od tujcev je bilo 62.134 Avstrijcev, 33 tisoč 197 Nemcev, 17.902 Madžarov in 5.598 Poljakov. Število vseh teh tujcev je torej padlo, edino število Čehoslovakov je ostalo neizpremenjeno.

V l. 1932. je naraslo število domačih turistov na 364.999, kljub temu pa padlo število nočnin na 1.985.642. Število tujcev pa je zopet nazadovalo, da je bilo vseh tujcev le še 147.356 z 845.742 nočninami. Število avstrijskih gostov je padlo na 40.920, nemških na 19.518, madžarskih na 13.280 in poljskih na 3.806. Tudi število Čehoslovakov je padlo, in sicer na 29.762.

V l. 1933. se je položaj znatno zboljšal. Število jugoslovanskih turistov je naraslo na 667.792 (z 2.963.521 nočninami), število tujcev je naraslo na 216.645 (s 1 milijonom 434.648 nočninami). Avstrijcev je bilo 59.594, Nemcev 21.134, Čehoslovakov 63.947, Madžarov 16.117 in Romunov 5.206.

L. 1934. je bilo domačih turistov že 711.421 (s 3.159.642 nočninami), tujcev pa 243.959 (s 1.488.918 nočninami).

V l. 1935. je bilo domačinov 765.514, tujcev pa 242.214 (s 3 milijoni 602.881, oz. 1.514.370 nočninami). Število gostov iz Avstrije, Madžarske in Romunije je padlo, zato pa naraslo iz drugih držav.

V prvi polovici 1936. je bilo v Jugoslaviji 203.485 domačih in 40.089 tujih gostov. Od tujcev je bilo 12.537 Avstrijcev, 7.243 Čehoslovakov, 7.998 Nemcev, 3.663 Madžarov, 2.345 Italijanov, 1.529 Romunov, 1.480 Francozov, 1.430 Angležev, 1.187 Bolgarov, 1.005 Švicarjev, 985 Poljakov, 857 Grkov, 635 Nizozemcev, 720 Amerikancev in 598 drugih narodnosti.

Turistični odsek trgovinskega ministrstva ceni vse dohodke iz turizma tako-le:

l. 1930 na	605,4 milijonov Din,
l. 1931 "	530,5 " "
l. 1932 "	492,9 " "
l. 1933 "	701,1 " "
l. 1934 "	811,1 " "
l. 1935 "	827,2 " "

V vseh teh šestih letih bi torej znašal dohodek od tujkega prometa skupaj 4 milijarde Din.

Od te vsote odpade 1,44 milijarde na primorske kraje, 393,5 milijona Din na alpske kraje, 738,5 na zdravilišča, 1,4 milijarde Din pa na druge turistične kraje.

Za l. 1936. pričakujejo rekordno število gostov, toda manjši dohodek ko v l. 1935.

Kljub tem 4 milijardam pa preživlja hotelska industrija Jugoslavije težko krizo, o kateri posebno zgovorno govori blejska držba.

Kaj bo z Bledom

Tujci se živo zanimajo za blejsko dražbo

Ze več ko mesec dni je, odkar smo opozorili na blejsko dražbo in na nevarnost, ki jih krije za nas vse. Doživeli smo tudi, da je doživelo naše opozorilo precejšen odmev v jugoslovanskem gospodarskem tisku, dočim se slovenski tisk še nadalje za vprašanje Bleda ne briga. In ker se ne briga za to vprašanje slovenski vodilni tisk, zato se zanj ne meni slovenska javnost, zato se v vsem tem vprašanju nič ne stori. Med tem pa prihaja vedno bližje dan dražbe, a tudi zanimanje tujcev za blejsko dražbo narašča. S tem pa tudi nevarnost, da bo Bled, ponos Slovenije, prišel v tuje roke.

Odveč je govoriti o pogubnih nacionalnih posledicah, ki bi nastale, če bi Bled prešel v tuje roke. Ze itak je pritisk tujine vsak dan močnejši, če pa bomo dopustili, da dobi tujec vedno več novih postojank tudi na naši zemlji, potem bo naš odpor kmalu sploh brez moči. Saj že dovolj čutimo, da je tujih postojank v Sloveniji že mnogo preveč. Ali naj postane sedaj še Blejski grad tuja postojanka? Naj odgovori na to vprašanje slovenska javnost, ki se tako neoprostljivo malo zanima za blejsko dražbo!

Pa ne gre tu le za nacionalno posest najlepšega dela naše domovine, gre tudi za važna gospodarska vprašanja odločilne važnosti. Predvsem pa naš tujski promet! Razen nekaj primorskih krajev je Bled letovišče, ki se more meriti z modernimi svetovnimi letovišči. A da je Bled to postal, je zasluga zasebne iniciative in samo nje! Če bi bilo odvisno od države in tudi od naših samoupravnih teles, bi bil Bled še danes to, kar je bil pred vojno, mirno in skromno letovišče, silno privlačljivo v svoji priprostosti, toda velikega navala tujcev ta Bled ne bi nikdar doživel. Šele takrat se je začelo dviganje Bleda, ko je prišel tja g. Kenda, ko je ta investiral v Bled svoje premoženje in ko so sledili tudi drugi Blejci njegovega vzgledu, ter zgradili na Bledu ceste in poti, velike moderne hotele in kopališča, vile in penzione, da je postal Bled to, kar je danes. Samo po zaslugi teh ljudi, je došla naša država letovišče, da je bil Bled dostojen časti letne rezidence jugoslovanskega vladarja. Brez vseh stroškov je dobila država kraj, kamor je mogla sklicevati ob vsakem času mednarodne konference in mogla je biti prepričana, da bo Bled vedno zadostil svojim nalogam in sprejel svoje goste tako, da bodo tudi najbolj razvajeni zadovoljni.

Kljub temu pa so doživljali oni, ki so vse svoje premoženje žrtvovali za napredek Bleda, le razočaranje za razočaranjem. Niti enkrat

jim ni priskočila država na pomoč v njih stiski, niti enkrat niso njih prošnje našle pravega odmeva. Nasprotno so doživljali še ovire, ko so neumestne odredbe ponovno prepodile tujce z Bleda. Pri tem neupoštevanju potreb Bleda, je morala nastati katastrofa, ko je izbruhnila gospodarska kriza. In dne 25. avgusta se bo ta katastrofa odigrala vpričo tisočev tujcev, da bomo doživeli še to sramoto, da bo ves tuj svet govoril, kako ne znamo očuvati sebi niti najlepšega in najbolj modernega letovišča!

Za vse tiste, ki bi imeli še voljo žrtvovati kaj za napredek tujkega prometa, pa bo blejska dražba oster opomin, da ne tvegajo nobenih investicij, ker jih bo dosegla ista usoda, kakor je dosegla one, ki so žrtvovali svoje premoženje za napredek Bleda. Privatna iniciativa bo ubita in to bo najtežja posledica blejske dražbe, ker brez privatne iniciative ne more biti nobenega napredka naše tujke industrije.

Kako vse drugače pa bi bilo, če blejske katastrofe ne bi bilo, če bi država v pravem času priskočila Bledu na pomoč. Ljudje bi videli, da se spleča investirati za

tujski promet in iz Bleda proti jugu bi se vsi kraji polagoma uporabljali za tujski promet. Od Bleda proti jugu bi se širil tujski promet in dosegel Ljubljano ter šel dalje proti jugu in vzhodu. Privatna iniciativa bi s svojimi investicijami polagoma vso Jugoslavijo odprla bogatemu tujskemu dotoku.

Tudi s te plati je treba presojati blejsko dražbo in zato poskrbeti, da nam ne ubije volje privatne iniciative za investicije v tujskem prometu.

A ne smemo pozabiti tudi na glavno vprašanje, da ostane Bled naš. In nevarnost je, da ga izgubimo, ker dobivamo z Bleda vesti, da se vsak dan oglašajo v Park-Hotelu in drugod tujci, zlasti izraelitske vere, ki se informirajo zaradi blejske dražbe. Le v Sloveniji se nihče ne informira, kakor da ni Bled najlepše, kar ima Slovenija in kar mora ostati njeno, čisto njeno!

Dan dražbe se bliža in čas je, da preneha naša javnost z brezbrizjem in da se zave, da gre za posest kraja, ki je ponos Slovenije, njen najlepši dragulj, ki ga nikdar in nikoli ne sme izgubiti!

Zopet „socialna“ koruza

Neštetokrat se je že na zborovanjih trgovcev s konkretnimi dejstvi dokazalo, da se socialno akcijo s koruzo za pasivne kraje prav grdo izkorišča. Koruza se prodaja v vrečah po 100 kg proti takojšnjemu plačilu, da je reveži, katerim bi smela biti tudi edino namenjena, sploh ne morejo kupiti, temveč jo kupujejo le bogatejši ljudje, ki tako na račun najbolj revnega prebivalstva dobivajo lepe dobičke. Na drugi strani pa so zaradi te »socialne« koruze silno udarjeni trgovci, ker pač ne morejo prodajati po isti ceni, kakor prodajajo občine koruzo, ki so jo mogle nabaviti mnogo ceneje. Posledice te »socialne« koruze so tako dvakrat škodljive. Reveži nimajo nič od nje, davkoplačevalci, kar so vsi trgovci, pa imajo manjši promet in zaslužek ter s tem tudi država manjše dohodke.

Kljub temu pa se akcija s to »socialno« koruzo ne neha in sedaj zopet čitamo o doseženem »uspehu«, ko pride zopet nekaj vagonov te »socialne« koruze v Slovenijo. Kaj res mislijo nekateri, da se pasivni Sloveniji ne more drugače pomagati ko s to »socialno« koruzo! Malo manj davkov iz Slovenije, malo več drž. dotacij v Slovenijo, pa bo pasivni Sloveniji vse drugače pomagano ko s to »socialno« koruzo za bogate ljudi.

Sploh je posebnost svoje vrste, da se v današnji dobi še kdo

spomni s tako zastarelimi akcijami, kakor je ta s »socialno« koruzo. Če se na vse zadnje pošlje koruza v kraje kjer res primanjkuje živil, je to razumljivo. Toda kaj je treba pošiljati koruzo v kraje, kjer jo je mogoče vsak hip kupiti in po najnižji možni ceni? V take kraje je potreben denar, pa si bodo tudi največji reveži kupili to, kar potrebujejo.

Ceprav je koruzna akcija tako silno malo utemeljena, se pa vendar nadaljuje s neverjetno trmoglavostjo. Pa ne, da bi bili tisti, ki prodajajo to koruzo državi ona skrivna sila, ki vedno znova prodre s to akcijo.

Zaradi Hercegovine in Like se je v prvi vsti začela ta koruzna akcija. Toda naj se raje pusti Hercegovini, da bo več sadila svojega plemenitega tobaka in naj se ji ta tobak odkupi po krščanski ceni, pa bo Hercegovina takoj prenehala biti pasivna pokrajina in potem koruzne akcije sploh ne bo potrebovala. Liki pa se naj pomaga z izvozom lesa in s tem ji bo bolj pomagano, ko z vsemi koruznimi akcijami.

Dovolj pogosto je bilo opozorjeno na škodljive posledice te koruzne akcije in čas je, da se ta akcija že enkrat neha in da se pomaga revnemu prebivalstvu na način, da mu bo v resnici pomagano. Ker sedaj imajo od koruzne akcije res reveži najmanj.

Naval tujega kapitala

v našo državo je resna nevarnost za naše gospodarstvo

Trgovačke novinec, glasilo srbskega trgovstva, je v svoji zadnji številki opozorilo na silne nevarnosti, ki nam prete od tujega poslovnega kapitala in ki ogrožajo ne le našo gospodarsko, temveč tudi politično samostojnost. Obenem pa je članek nujen opomin, da ne vodimo svoje trgovinske politike enostransko in v tem pogledu je zlasti značilen in nujen. Iz tega razloga ga tudi objavljamo skoraj v celoti kot izraz mnenja srbskega trgovstva o enem, danes najbolj aktualnih vprašanj. Članek se glasi:

>Danes je že očitno, da niti ena država na našem kontinentu ne čuti tako silnega pritiska navale tujega kapitala kakor naša. V vsej Evropi so narodi že prišli do te stopnje zavednosti, da smatrajo naval tujega kapitala zaradi »oživljenja« delavnosti in poslov in času krize ter radi »oplajanja« gospodarskega življenja za napad na gospodarsko samostojnost vsake države. Zato se tudi z vsemi sredstvi branijo pred tujim kapitalom in zato ga trpe samo kot kreditni, nikakor pa ne kot obrtni in poslovniki kapital. Kot posojilo bo tuj kapital iskan ter bo imel v obliki obresti tudi svoj zaslužek. Njegova vloga je pri tem čista in jasna in proti temu se ne more nihče upirati. Kadar pa prihaja tuj kapital v državo s tendenco, da tu dela, tedaj je gospodarsko nevarno in moralno uničujoč. Domače gospodarstvo bo ubijal in izkoriščal vsa mogoča in nemogoča korupcionistična sredstva ter bo moralno zastrupil one domače sile, s katerimi bo imel priliko priti v dotik.

Po teh načelnih izjavah prihajajo »Trgovačke Novine« na Bafu in »Ta-Ta«. Iz izjavah lista posnemamo, prepuščajoč mu odgovornost za njegova izjavanja.

>Bafa« je pri prvem pojavu v naši državi gazil zakonske predpise, dobil za svoje zagovornike naše ljudi, od katerih imajo nekateri zveze z znanostjo, drugi so zopet propagatorji združništva, največjem delu našega dnevnega, tedenskega in strokovnega tiska pa je s številnimi oglasi tako zamašil usta, da ne sme niti kihnuti proti njemu. In zato, ker je v oglasih stisnjene tiska izumrl čut za gospodarski napredek našega naroda, se ni v javnosti niti poskusila kampanja proti Bafi v obsegu, kakor bi to sicer v vsaki nacionalno zavedni sredini moralo biti. Bafa se je širil in se razširil tako, da je uničil i trgovce z obutvijo i čevlarske pomočnike. Dotedaj zadovoljni nacionalni element te stroke je bil pogan v najbolj bedne proletarij. Pri tem pa Bafa ne plača niti desetine onih davkov, ki so jih plačevali uničeni trgovci z obutvijo in čevlarski mojtri in pomočniki.

Prav tako ko Bafa se je gazež zakonske predpise vgnezdil pri nas tudi »Ta-Ta«. Za bil dobil dovoljenje za poslovanje, je sklenil debelo prijateljstvo s tajnikom tedanjega aktivnega ministra ter pozneje vzel tega tajnika v svojo plačano službo. Odvetniške usluge pa je poiskal pri tajniku osrednjega urada neke naše stare ugledne nacionalne organizacije, ki se še danes bori za podpiranje domače delavnosti in katere glavna točka programa je, ubraniti narod pred vsem, kar more ogroziti njegovo nacionalno in gospodarsko samostojnost. In danes »Ta-Ta« podpira od takšnih ljudi udarja s krampom v temelje eksistence naših nacionalnih dobrih trgovcev v prestolnici. Če mu nihče ne bo preprečil ta posel, se bo jutri pojavil v Zagrebu, Ljubljani, Skopju, Sarajevu, Nišu in Novem Sadu ter bo skušal s svojimi prodajal-

nicami prodreti tudi v mesteca in vasi.

Bafa in »Ta-Ta« sta šolska primera miniranja naše trgovinske in obrtniške samostojnosti. Oba sta dala tudi dovolj dokazov, kakšno škodo imajo od obeh naši nacionalni gospodarski ljudje in državna blagajna. Toda v obeh primerih imamo pred seboj primere poedinega in neorganiziranega prodiranja tujcev in nezaželenega kapitala v našo državo. Stvar pa postaja mnogo bolj nevarna, kadar prodiranje tega kapitala organizirajo tujci izven naših mej po načrtu ter pridejo k nam ne samo popolnoma pripravljeni za posel, ki ne bi bil odvisen od raznih momentov na našem trgu, temveč ki prihajajo z izdelanim načrtom za več let vnaprej in kateri načrt ima ozke zveze tako s trgovinsko politiko države, iz katere prihajajo, ko tudi s trgovinskimi pogodbami teh držav z našo državo ter s splošno politiko prodiranja dotičnega naroda v ta kraj Evrope. Takšna politika se danes pri nas že izvaja in njene posledice bodo katastrofalne za gospodarsko in nacionalno življenje našega naroda. V dokaz naj navedemo naslednje:

Nedavno je bil v nekem kraju v Vojvodini prodan mlin za 3 milijone din, čeprav je vreden okoli 30 milijonov din. Kupec je bil Nemec. Odkod denar? Mislimo, da je odgovor na to odveč.

Pred nekaj leti ob sklepanju trgovinske pogodbe z Nemčijo so si Nemci pogodbeno zagotovili izvoz prašičev iz naše države. Toda v pogodbi so izrečno naglasili, ka-

tero pasmo bodo pri nas kupovali. To pogodbo so sprejeli naši »strokovnjaki« kot dobro. Te pasme prašičev pa, ki jo je določala pogodba, mi sploh nismo imeli. Pač pa je v Nemčiji. In tedaj se je dogodilo naslednje: po gospodarskih organizacijah v Vojvodini je bila razdeljena ta vrsta prašičev v rejo vojvodinskim Nemcem. In ko je prišel čas za izvoz, so izvažali samo Nemci iz Vojvodine. Cena te vrste prašičev pa je bila za 1 din pri kg višja ko redna tržna cena. To se pravi po načrtu vplivati od zunaj na razvoj ali uničenje gospodarske samostojnosti neke države.

Takšni primeri pa niso osamljeni. So še mnogo bolj nevarni. Danes izgubljammo gospodarsko samostojnost v našem rudarstvu, v naši železni industriji, v mlinarstvu, v žitni trgovini tuji polagoma, toda gotovo prodirajo v trgovino z živino in z živili, tvornice sladkorja so že v tujih rokah, isto se dogaja z industrijo konoplje, a tudi gozdno industrijo osvajajo tuji ter so bili pred kratkim pripravljeni, da nam odvzamejo še tvornico celuloze...

Najbolj nevaren udarec pa nam bo zadal tuji kapital, kadar bo dobil odločilen vpliv na orienacijo naše kmetijske proizvodnje. Ta udarec že sistematično pripravlja ter ga bo izvedel v tem času deviznega poslovanja in določevanja kontingentov za izvoz naše pšenice prav gotovo..., če se v zadnjem trenutku, ki pa je že tu, ne vzdržimo iz brezbrižnosti vsi oni, ki so poklicani, da branijo gospodarsko in z njo tudi politično samostojnost našega naroda.

Glavne nevarnosti tujega poslovnega kapitala

Da je res že prišel čas, ko moramo moško pogledati v oči nevarnostim, ki nam jih pripravlja organiziran in od zunaj dirigan tuji kapital, je že trda resnica. Te nevarnosti so v glavnem naslednje:

1. Tujci odvzemajo iz rok naših trgovcev, obrtnikov in industrialcev posle, prevzemajo jih ne zaradi potrebe naše države, temveč v skladu z načrti, ki so bili napravljeni v družbi, iz katere so prišli. Rezultat tega njih dela je ubijanje naše samostojnosti v notranji in zunanji trgovinski politiki.

2. V našo deželo ne prihajajo ti tujci samo kot direktorji in »strokovnjaki«, temveč pripeljejo s seboj kompletno osebje — od direktorja do strojeviske — izrivajo naš svet ter mu jemljejo kruh, našim sinovom pa prepuščajo samo najbolj grobe posle ter jih tako izenačujejo s črnci v kolonijah.

3. Vso našo gospodarsko proizvodnjo bo ta tuji kapital izpremenil v popolnoma enostransko, da bo tem bolj odvisna od tujine. Ves naš izvoz bo navezan samo na eno stran, ki nam bo diktirala cene in kontingente ter nas v kratkem prisilila, da krijemo ves svoj uvoz

samo iz te dežele. Cene blaga, ki ga bomo od te tuje države dobavljali, do dvignila, ker bomo med tem izgubili vse druge trge in vse trgovinske zveze z ugodnejšimi pogoji.

4. Na ta način ne bodo izgubili naši trgovci in obrtniki samo zveze s tujimi trgi, temveč bodo postali brez moči in odveč tudi na domačem trgu. Naši sinovi, trgovci in obrtniki bodo postali sužnji tujega kapitala ter pahnjeni med proletarij, kjer bodo željni kruha za sebe in svoje rodbine. Naš srednji stan bo uničen in z njim nosilec našega gospodarskega in kulturnega življenja. S tem pa bo izgubljena tudi naša politična samostojnost.

To so točne perspektive naše bodočnosti, če se bo še nadaljevalo s favoriziranjem tujcev in tujega poslovnega kapitala. Kajti takšen posel nima nobene gospodarske niti moralne upravičenosti.

V naših razmerah bi morali začeti z delom baš v nasprotnem pravcu: da namreč mi izrivamo tujce in njih kapital iz naše dežele. Ali morda Vojvodina danes že dovolj ne ječi pod pritiskom tujega in nam neprijaznega kapitala? Ali se morda tuji kapital ni

zadosti zredil v ponosni Bosni, kjer v mnogih krajih meša naš kmet skorjo dreves s koruzo? Ali morda trgovski stan v Hrvatski in Sloveniji ne ječi pod udarci tujca? Ali morda mi v Srbiji ne občutimo istega zla?

Največje zlo v vsem tem vprašanju je, ker se ni niti z ene strani temu vprašanju poklanjala potrebna pažnja. V svojem javnem življenju smo zamudili mnogo trenutkov, da uredimo razmere, ki vplivajo na življenje našega naroda, pa smo do danes zanemarili tudi skrb, da obvarujemo svojo gospodarsko samostojnost pred prodiranjem tujega kapitala. To se nam bo grozno maščevalo.

Zgodovina potrjuje, da je bil tuji poslovni kapital vedno predstraža političnemu podjarmljenju narodov. Ta tuji kapital se danes plazi v našo državo s ciljem, da uniči našo nacionalno trgovino, da podjarmi na stotisoče naših, danes še samostojnih trgovcev, obrtnikov in njih pomočnikov ter da jih onesposobi za samostojno delo ter tako sebi izgadi pot, da mu bodo pripadli milijonski zaslužki. Na ta način bomo postali gospodarska kolonija tujcev, naši državljani pa sužnji tujih finančnih in podjetniških spekulantov.

Kdor je zaveden mora to videti, predvsem pa morajo videti vse to oni, katerim je narod povelil svojo usodo. V teh težkih časih jih ponovno opozarjamo, da z vsemi sredstvi preprečijo to strahovito nevarnost, ki more postati za nas drugo Kosovo.

Vse malenkostne očitke pa, ki so v zvezi z našo majhno domačo politiko nadkriljevanja, pa je treba zavreči ter začeti z reševanjem naše gospodarske samostojnosti. Poznejše zvonenje ne bo več pomagalo, ker mrtvih ne pokliče nihče več v življenje!

† Egon Lettner in Savo Domicelj

Poročali smo že na kratko, da sta se ponesrečila pri plezalski turi čez Triglavsko steno mlada Mariborčana Egon Lettner in Savo Domicelj. Egon Lettner je bil star šele 19 let in je študiral na visoki trgovski šoli v Zagrebu. Bil je velik ljubitelj planin in odličen sportnik. Njegov oče je ravnatelj znane mariborske tvornice mila »Zlatorog«.

Savo Domicelj je bil star 24 let ter je bil zaposlen v parni žagi in veliki lesni trgovini svojega očeta. Tudi on je bil znan sportnik.

Vest o njuni tragični smrti je zlasti napravila globoko žalost v Mariboru, kjer vse ceni in spoštuje obe težko prizadeti rodbini in kjer sta imela simpatična mlada sportnika tudi številne in iskrene prijatelje. To se je zlasti pokazalo na njuni zadnji poti, ko ju je sprejelo na tisoče ljudi in ko so se ljudje s cvetjem in ganljivimi govori poslovili od njih.

Bodi jim ohranjen svetel spomin! Nesrečnim staršem obeh mladih žrtv pa naše iskreno sožalje!

Povpraševanja

Renomirana švicarska tkalnica platna, specializirana za izdelovanje hotelskega in bolniškega perila, išče resnega in sposobnega zastopnika za kraljevino Jugoslavijo. Isti mora biti dobro uveden pri hotelirjih, posebno na Jadranu in v Sloveniji. Interesenti naj se obrnejo na švicarski konzulat v Zagrebu, Draškovičeva 30/I.

Že v 24 urah

barva, plesira in kemično anaali oblike, klobuke itd. Skrobi in svetloilika srajce, ovratnike in manšete. Pera suhi, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 8.
Telefon št. 22-72.

Politične vesti

Bolgarsko ljudsko fronto so ustanovile bolgarske zemljoradniške in demokratske stranke, da onemogočijo poskus Cankova, ki hoče postaviti fašistično vladu. Velik del mlajših oficirjev simpatizira z ljudsko fronto.

Grški list »Elefteron Vima« je razpravljal o gospodarski konferenci balkanskih držav na Bledu ter je ocenil njeno delo kot neuspeh. Grčija ni mogla prodreti s svojimi zahtevami zaradi nepopolnosti Turčije in Grčije, dočim je bila Jugoslavija popustljiva.

Pomembne izjave je podal zun. minister Eden v angleškem parlamentu. Srednjemorski pakt je postal nepotreben, ker je italijanska vlada iz lastnega nagiba zagotovila Jugoslaviji, Grški in Turški, da nima proti nobeni nikakršnih agresivnih namenov. — Londonski sestanek treh sil je šele uvod za veliko evropsko akcijo v svrhu zagotovitve miru. — V španskem vprašanju bo Anglija nevtralna. V Parizu ni imela nobenega razloga intervenirati zaradi španskih zadev. — Ne more biti govora o tem, da bi Anglija odstopila katero svojo kolonijo ali mandat komu drugemu. — V Evropi ni konflikta, ki bi se mogel lokalizirati. — Problem kolektivne varnosti je rešljiv le, če bi se vse države zavezale, da bi proti napadalcem nastopale tudi z vojaškimi sankcijami.

Hitler je baje stavil naslednje pogoje za sklenitev nenapadalne pogodbe s Češkoslovaško. 1. Sudetski Nemci dobe popolno avtonomijo. 2. Enako tudi nemški manjšinski otoki na Češkoslovaškem. 3. Češkoslovaška odpove zvezo z Rusijo. Ni treba razlagati, da teh pogojev Češkoslovaška ne more sprejeti.

Tako pri upornikih, ko tudi v vladnih vrstah je prišlo do težkih nesoglasij. Nekateri uporniki so proti obnovi monarhije, drugi so zopet proti zahtevam karlistom. Vse upornike združuje le skupen odpor proti komunistom in general Molle je menda najbolj točno označil naziranje upornikov z geslom: Nacionalizem proti internacionalizmu, španska zgodovina proti marksizmu!

V vladnem taboru pa narašča nezadovoljstvo proti vedno bolj mogočni levičarski skupini, ki potiska vse druge skupine nazaj. Posebno si laste odločno besedo anarhisti, a seveda tudi komunisti, da socialisti izgubljajo oblast.

Utrujenost se opaža v španski državljanski vojni tako pri vladnih ko pri uporniških četah. Vendar pa se je tako po nemških in po angleških poročilih položaj vlade nekoliko zboljšal. Vlado čete prehajajo v ofenzivo, dočim se morajo uporniki zlasti na severnem bojišču polagoma umikati. Posebno težko so bili zadeti uporniki, ker je zletelo v zrak glavno njih municijsko skladišče. Zato jim primanjkuje municije. Vlada se zlasti trudi, da bi preprečila prehod maroških čet v Evropo in je zato vsa vladna vojna mornarica koncentrirana ob afriški obali. Najbolj se je popravil položaj vlade, ko je bila vpostavljena zveza med Madridom in Valencijo ter je bila s tem preskrba Madrida z živili zagotovljena. Tudi vodovod v Madridu deluje brezhibno.

V Kataloniji, zlasti pa v Barceloni, vladajo komunisti. Vse blago se prodaja proti bonom, ki jih izdajo razne sindikalne in komunistične organizacije.

General Molle je izjavil, da bodo uporniki po svoji zmagi uvedli v Španiji vojaško diktaturo, ne pa monarhije.

General de Llano je izpopolnil izjavo gen. de Molla z grožnjo, da bo uporniška Španija, ko bo zmagala, prekinila vsako zvezo s Francijo, ker ta podpira levičarsko vladu z orožjem, letali in municijo.

Ves diplomatski zbor je sklenil, da zapusti Madrid in da se bo nastanil v nekem mestu v bližini Španije. To jasno dokazuje, da ni še računati s skorajšnjim koncem španske državljanske vojne.

Italija, Nemčija in konservativna Anglija odkrito simpatizirajo z uporniki, ker se boje, da bi v primeru zmage levičarjev nastala v Španiji sovjetska vlada. Ni izključeno, da se bo tudi londonska konferenca petih sil bavila s španskimi razmerami.

Španska vlada je baje ponudila generalu Molleu sporazum in naj bi general Molle kot vojni minister vstopil v madridsko vladu, kar pa je Molle odklonil.

Italijani zopet poročajo o bojih z etiopskimi ustaši, ki so na več krajih skušali pretrgati železniško zvezo Adis-Abebe z morjem. Seveda so v vseh teh bojih zmagali Italijani, Etiopci pa imeli silno težke izgube.

CLIO
ŠUMEČA LIMONADA

v tabletah po 50 p, izvrstna brezalkoholna
osvežujoča pijača
Dober poletni artikel!

„UNIO“ družba z o. z., MARIBOR

Denarstvo

Zaščita švicarskega franka

Švicarska zvezna vlada je izdala uredbo z zakonsko močjo za zaščito švicarskega franka. Ta uredba določa:

Kdor v špekulativne svrhe stori ali posreduje nekaj, kar bi moglo škodovati kreditu države, se obsoja na zaporno kazen ali denarno globo do 100.000 šv. frankov. Morela pa se obe kazni tudi združiti. Zlasti se smatrajo kot takšni špekulativni posli naslednji posli: kupovanje in prodaja zlata na termin, dajanje posojil na zlato in devize, terminsko nakupovanje deviz, če ne služijo te v strogo trgovske namene.

Zvezna vlada pa more uvrstiti med te posle tudi druge posle. Če ti ne bi bili izrečno navedeni, razsoja sodišče po svobodni presoji. Kdor razširja neresnične vesti, ki morejo škodovati državni kreditu, se kaznuje z globo do 20.000 šv. frankov, ali z zaporom. Če je kdo razširjal takšne vesti le iz nepazljivosti in brez zlega namena, se kazen zniža na 5000 šv. frankov. Če bi se ti prestopki izvršili pri poslovanju pravne osebe, bodo kaznovane osebe, ki so zagrešile prestopke, jamstvo pa pade tudi na pravne osebe. Kaznivo je tudi dejanje, ki bi ga kdo izvršil v tujini. Tujci se morejo zaradi teh prestopkov tudi izgnati iz Švice. Če se prestopki izvršijo v tisku, more drž. tožilstvo po zaslišanju Narodne banke odrediti tudi konfiskacijo.

Napredek samoupravnih hranilnic na češkoslovaškem

Pred kratkim je bila v Pragi seja Mednarodnega zavoda za varčevanje, ki ima svoj sedež v Milanu. To priložnost so uporabili češkoslovaki, da so udeležencem seje razložili velik napredek, ki ga je dosegla češkoslovaška z osvojitvijo njem, ki se posebno kaže tudi v silnem razmahu samoupravnih hranilnic. In v resnici je ta napredek naravnost presenetljiv. Danes ima češkoslovaška 359 samoupravnih hranilnic, ki imajo nad 205 milijard Kč hranilnih vlog. Ta ogromni kapital je omogočil napredek češkoslovaške trgovine in industrije, kar zopet ugodno vpliva na povečanje varčevanja. S priznanjem pa je treba omeniti tudi prizadevanje vlade in vseh odločujočih činiteljev češkoslovaške, da se denarni zavodi, zlasti samoupravne hranilnice čim bolj razvijajo.

Pri Posojilnici v Gornjem gradu se izbriše član načelstva Martin Rožkar, vpiše pa Stefan Rožonja v Lutvercih.

Pri Hranilnici in posojilnici v Metliki se izbriše umrli član načelstva Jure Gornik, vpiše pa Martin Janžekovič.

Pri Ljudski hranilnici in posojilnici v Mirni peči se izbriše član načelstva Jožef Zupančič in Anton Zore, vpiše pa Janez Opara in Ivan Makše.

Člani Upravnega in nadzornega odbora Koprskih kreditne banke v Pristini pridejo pred sodišče, ker so po izjavi strokovnjakov, ki so pregledali knjige bank, krivi, da je banka prišla v konkurz.

Iz združnega registra

Tiskovna zadruga v Ljubljani. Izbriše se član načelstva dr. Josip Birsa, vpiše pa član načelstva ravnatelj Josip Reisner v Ljubljani.

Nabavljalna zadruga drž. uslužbencev v Mariboru. Izbriše se član upravnega odbora Pavel Kandus, vpiše pa član upravnega odbora Alojz Menih, ključavničar državnih železnic v Studencih in dr. Josip Dolničar, sodnik okrožnega sodišča v Celju.

Pohorska železnica v Mariboru je izpremenila pravila, da more v

Pelikan terpentinsko milo za namakanje perila pa Radosť peric

svrhu povečanja obratnih sredstev poslovanja tudi z nečlani.

Razdružili sta se in prešli v likvidacijo Mlekarska zadruga v Ribnem pri Bledu ter Mlekarska zadruga v Rovtjah pri Logatcu.

Nadalje se je razdružila in prešla v likvidacijo Nabavna in prodajna zadruga na Selu pri Bledu.

Zboljšanje v gospodarskem življenju Poljske

Na podlagi statističnih podatkov se more ugotoviti v vseh

važnejših panogah poljskega gospodarskega življenja znatno zboljšanje.

Tako je indeks industrijske proizvodnje v primeri z letom 1932 narasel za 30% ter dosegel 71,1% normalne proizvodnje.

V predelovalni industriji so bili v aprilu 1934 v obratu 3803 obrati z nad 20 delavci v vsakem obratu, aprila 1935 pa je bilo 3977 takšnih obratov, v aprilu 1936 pa je njih število naraslo že na več ko 4000. Prav tako se je povečalo tudi število

Trgovci izpolni dolžnost, če naroči prvič in po-maga plasirati

v teh industrijah zaposlenega delavstva. Dočim je bilo l. 1934 zaposlenih v vseh teh industrijah 375.108 delavcev, jih je bilo l. 1936 zaposlenih že 431.902. Prav tako pa se je dvignilo tudi število delavstva v vseh drugih panogah proizvodnje, zlasti pa v kovinski, mineralni in lesni industriji.

Zboljšanje se kaže tudi v investicijah. Splošni indeks iz leta 1934 v višini 38,7% je narasel v l. 1935 na 45% in l. 1936 na 48,3%. Zaposlitev delavstva v gradbeni, mineralni in lesni industriji je letos od maja do junija narasla od 162 na 192 tisoč delavcev.

Uvajali pa bodo z izdatno reklamo Dolničar & Richter

L J U B L J A N A

Posebno je narasla železna produkcija, in sicer surovega železa za 98, jekla za 47,3, valjanega blaga za 57,9 in cevi za 23,3%. Enako je narasla proizvodnja cinka in svinca (vse v primeri z junijem lanskega leta), in sicer cinkove pločevine za 46,1%, cinka za 3,1 in žveplene kisline za 4,2%.

Kako naj se reši Feniks Spomenica osiješkega odbora zavarovancev Feniksa

Na sestanku akcijskega odbora za zaščito zavarovancev Feniksa v Osijeku je bila sprejeta obširna spomenica, kako naj se sanira Feniks, da bodo varovani interesi zavarovancev. Spomenica je bila poslana vladi, trgovinskemu ministru in vsem poslancem ter senatorjem. Iz te zelo zanimive spomenice posnemamo glavne misli, ki bodo gotovo zanimale tudi naše bralce.

Polom »Phönixa« na Dunaju in način, na kateri je avstrijska vlada rešila na škodo tujih podružnic to vprašanje, je ogrozil ne le obstoj vseh zunanjih podružnic »Phönixa«, temveč tudi vso misel zavarovanja. Kajti kdo naj zaupa svoje prihranke nekemu zavodu, če vidi, da oblast ne nadzoruje zavoda tako, kakor bi ga morala.

Predaleč pa bi nas privedlo, če bi o tem vprašanju razpravljali, kajti za nas je važno predvsem to, kako rešiti one milijone, ki so jih zaupali naši državljani tuji zavarovalnici, ter da najdemo pota, kako bi mogli rešiti to, kar se še more rešiti.

Zavarovanci so z uredbami o Feniksu nezadovoljni

O stanju Feniksa v Jugoslaviji prav za prav ne vemo nič. (Spomenica je bila izdana še pred zadnjo izjavo ministra dr. Vrbanića. Op. ured.) Uredbe, ki jih je izdala vlada ne nudijo zavarovancem, za katerih prihranke pa gre, niti najmanjše zaščite niti nade, da bodo njih prihranki rešeni. Uredba daje družbi možnost, da na račun in škodo velikega števila zavarovancev nudi malemu številu prednost, da morejo v polni višini realizirati svoje terjatve, dočim ostaja večina v negotovosti, če bo sploh kdaj mogla priti do svojega denarja. Uredba je s tem v jasnem nasprotju z določili trgo-

vinskega in konkurznega zakona, ki izrečno zapovedujeta za plačilo nesposobnemu dolžniku, da postopa proti svojim upnikom različno, to je, da neke upnike plača v polnem obsegu, dočim drugim ne more plačati toliko.

Vplačila na »vezani« račun

Druga uredba trgovinskega ministra zahteva od zavarovancev, da tudi v teh razmerah še nadalje vplačujejo premije na »vezani« račun. Na prvi pogled izgleda, da pomeni to neko jamstvo vsaj za one vsote, ki bi se vplačale tako, da ne bi mogel priti Feniks do njih. Toda po mnenju zagrebške trg. ind. zbornice, ki je bilo izraženo na plenarni seji 23. junija 1936, tudi ta vplačila na vezane račune niso varna, ker se zaradi napačnega tolmačenja uredbe dovoljuje Feniksu izplačevanje zavarovalnin s tega »vezanega« računa. Ta uredba bi mogla nuditi zavarovancem vsaj neko varnost samo tedaj, če bi smel Feniks uporabljati te zneske samo za plačilo riziko-premij in ev. one zneske, ki jih je vplačal zavarovalec, čigar zavarovanje je dospelo. Z mnenjem zagrebške zbornice se strinja tudi osiješka zbornica, ki opozarja, da bi pri takšnem tolmačenju v primeru likvidacije Feniksa manjkala denar za polno povrnitev vplačil zavarovancem. Preje omejeno tolmačenje je tudi v nasprotju z besedilom uredbe in — kakor verjamemo — tudi z namenom uredbe, ki pravi, da ostane denar, ki se vplačuje na vezan račun, last onega, ki ga vplačuje ter se mu v primeru likvidacije vrne v celoti. Kako pa se bo to zgodilo, če se troši ta denar, ni jasno in zato je potrebno, da so zavarovanci pri nadaljnjem vplačevanju premij previdni, da ne bodo izgubili še ta denar, ki ga vplačujejo sedaj.

Vladna uredba bi sicer morala obvarovati pravice zavarovancev za primer smrti, ne sme pa zahtevati, da bi moral zavarovalec še nadalje vplačevati, če se mu ne da polnega jamstva za varnost teh vplačil. To se more zgoditi samo na ta način, da se prepove Feniksu izplačevanje zavarovalnin z vezanega računa, s katerega bi smel dvigati Feniks samo dospele riziko-premije in one zneske, ki jih je vplačala oseba, katere zavarovanje je dospelo. Na ta način bi imela vplačila na »vezani račun« samo ta pomen za Feniksa, da ohrani sebi svoje zavarovance, na katere so že vse druge družbe vrgle svoje mreže. Zato mi ne moremo svetovati zavarovancem, da v sedanjih razmerah vplačujejo na »vezane« račune.

Popolna ustavitev plačil pa ima zopet druge nevarnosti, da bi namreč mogli zavarovanci izgubiti svoje pridobljene pravice, čeprav smo prepričani, da se Feniks sam pod nobenim pogojem ne more posluževati pogojev zavarovanja, ker je sam kršil svoje obveznosti. Zato smo zahtevali, da se uredba dopolni tako, da morajo zavarovanci vplačevati samo riziko-premije za primer smrti, za drugi del premij pa se mora dovoliti odlog, dokler se ne reši usoda Feniksa.

Ukiniti pa je treba tudi odredbo, da ne smejo zavarovanci vložiti tožbe proti Feniksu. Zavarovalna policia je pogodba med zavarovancem in »Phönixom« na Dunaju. Če je ta prešel v roke nove družbe, potem mora ta prevzeti tudi vse njegove obveznosti do zavarovancev, pa naj ti žive v Avstriji ali izven nje. Trgovinske pogodbe z Avstrijo in konvencije o medsebojni pravni pomoči dajejo dovolj možnosti, da so razsodbe beograjskega sodišča (ki je po polici za spore med zavarovanci in družbo na Dunaju pristojno) tudi izvršne. Uredba avstrijske vlade ne bi tu nič pomagala. Sodno postopanje pa bi poleg tega tudi spravilo na dan, na kak način so bile prenešene premijske rezerve na Dunaj. Tudi razna druga vprašanja bi se na ta način pojasnila.

Da ne bi prišel Feniks v še težji položaj, bi se mu moral dovoliti ne samo moratorij za doplačila zavarovanja ter mu celo prepovedati izplačevanje istih.

Nastaja pa vprašanje:

Ali je sanacija Feniksa sploh še mogoča?

Do danes še nihče ni dal prave slike o stanju Feniksa. O tem vedo

upniki samo to, kar pripoveduje »čaršija«. Ta pa pripoveduje vse mogoče. Tako se govori, da se je našla skupina finančnikov, ki bo prevzela Feniks in nadaljevala z njegovim poslovanjem, kakor da se ni nič zgodilo. Potem se govori, da so izginili milijoni premijskih rezerv, končno se pripoveduje, da je dobil ta ali oni vseh svojih 150.000 Din zavarovalnine izplačanih, da torej stanje ni tako obupno itd.

Nemogoče je kontrolirati vse te govorice, ki nastajajo, ne da bi kdo poznal njih izvir. Na vsak način pa te govorice povečujejo nervoznost in nezaupljivost zavarovancev.

Temu neznosnemu stanju je treba napraviti konec! Naloga vseh faktorjev, vlade zavarovancev in vseh zavarovalnic je, da se prepreči, da bi ljudje izgubili vsako vero v zavarovalne zavode. Kajti zavarovanje je potrebno in se mora zato tudi ohraniti.

Če imamo vse to pred očmi, potem moramo reči, da je po našem mnenju sanacija Feniksa mogoča in da se mora za vsako ceno tudi doseči, pa naj bi bilo stanje Feniksa še tako slabo. Omenili smo tudi že, da ve »čaršija« tudi že o nekih ponudbah za sanacijo Feniksa.

V današnjih časih, ko pridobiva misel vzajemne pomoči na moči, je najbližja misel,

da zavarovanci sami ustanove zadrugo, ki naj prevzame posle Feniksa.

Trdimo, da so zato dani tudi vsi pogoji. Odnos zavarovancev do družbe je odnos dolžnika do svojih upnikov. Dolžnik, ki ne more zadostiti svojim obveznostim, sklepe poravnava ali pa gre v konkurz. V vsakem primeru pa bo predložil upnikom bilanco o svojem premoženjskem stanju.

Prvi korak za sanacijo Feniksa je zato

natančna bilanca o stanju Feniksa.

Kakor hitro bo ta podana, bodo zavarovanci tudi znali, koliko so njih terjatve dejansko vredne in potem se bodo mogli tudi odločiti, če naj z vplačevanjem premij na-

Za žejo v poletni vročini,

pri in po kosilu za zboljšanje prebave, za mešanje z vinom in sadnimi sokli, vedno je

Rogaška slatina

idealna, ker zraven prijetnega okusa krepi tudi prebavne organe! Vašim odjemalcem boste najbolj koristili, ako jim nudite vedno v prvi vrsti

Rogaško slatino!

daljujejo, ali pa naj se sprijaznijo s tem, da so vse svoje prihranke izgubili.

Ne da bi bili pretirani optimisti, vendar mislimo, da stanje Feniksa ni tako obupno in da je sanacija mogoča. Izključeno je, da bi bil izgubljen ves vplačan denar, pri tem pa se ne opuščamo nade, da bo mogoče tudi od nove dunajske družbe dobiti vsaj del naših terjatev. Na vsak način pa so naši prihranki za nas same vsaj toliko vredni, kolikor so za onega, ki bi prevzel Feniks in ki pri tem računa, da bi napravil dobro kupčijo!

Feniks bi se prevzel od zavarovancev na ta način. Na podlagi bilance Feniksa bi se ugotovila dejanska vrednost vplačanih prihrankov, oziroma bi se zmanjšala njih nominalna vrednost, ki bi se označila na vsaki polici. Razlika med nominalno in faktično vrednostjo bi se vknjižila kot zavarovancev delež pri zadrugi. Za ta znesek bi dobil zavarovalec združne deleže, ki jih ne bi mogel prodati niti drugače vnovčiti, dokler se ti ne amortizirajo s čistimi dohodki zadruge. Dokler ta razlika v vrednosti ne bi bila iz-

OBIŠČITE JUBILEJNI

5. MARIBORSKI TEDEN

od 1. do 9. avgusta 1936

Pod pokroviteljstvom Nj. Kr. Vis. kraljeviča Andreja (50% popusta na železnih od 30. julija do 11. avgusta 1936)

Velika gospodarska in kulturna revija

Industrija - Tekstil - Obrt - Trgovina - Kmetijska razstava - Pokušnja vin - Velika gasilska razstava in gasilski kongres - Jadrarno in motorno letalstvo - Protiplinska obramba - Filatelistična razstava in borza znamk - Zgodovina - Umetnost - Socijalno skrbstvo - Tujski promet - Žena v obrti - Modna revija - Akvatisitična - Kuncerejska - Golobarska razstava - Kongresi - Koncerti - Sport - Veselični park na razstavišču

Mariborski otok, najlepše kopališče v Jugoslaviji... Zeleno, romantično Pohorje... Gostoljubni, lepi Maribor... Vas vabijo!

enačena, bi vodila zadruga to razliko kot fiktivno terjatev proti svojemu članu, ki pa se ne bi mogla na noben drug način realizirati kakor z amortizacijo iz rednih čistih dohodkov zadruge. Zadruga bi tako imela takoj formalno dopolnjene vse predpisane premijske rezerve. Dospelo zavarovalnine pa bi se likvidirale v višini zmanjšane vrednosti, vse naknadno vplačane premije pa bi se izplačale v popolni višini, ker bi bila nova vplačila popolnoma zagotovljena. Delež pa bi zadruga odkupovala v razmerju z amortizirano vrednostjo, to je izplačevala bi v gotovini vse one zneske, ki bi bili odobreni že z deleži ali iz čistega dobička. Sčasoma bi vsak zavarovalec dobil svo vrednost svoje police, ter bi ostal v posesti deleža, ki bi vsako leto zaradi doseženega čistega dobička še narasla.

Feniks bi tako zopet dobil zupanje in mogel bi svoj delokrog še razširiti.

Spomenica tudi podrobno navaja, kako bi se uvedla potrebna kontrola, da bi se v resnici pravilno poslovalo.

Spomenica zato zahteva:

Da se do končne sanacije Feniksa ustavi vsa izplačila,

da morajo zavarovanci plačevati samo riziko - premije, drugi premijski zaostanki pa se plačujejo šele ob sanaciji Feniksa,

da se odpravi prepoved tožbe proti Feniksu na Dunaju,

da se izpremeni Feniks v zadrugo zavarovancev, z izvolitvijo organizacijskega odbora iz krogov akcijskih odborov v vsej državi,

da se pripravi material za ev. sodno postopanje proti dunajski centrali.

Povpraševanje po našem blagu v tujini

Les in lesni izdelki:

- 746 — Halle a/S: vezan les,
- 747 — Halle a/S: vse vrste lesa,
- 748 — Hamburg: lesna volna,
- 749 — Tel-Aviv: oglje,
- 750 — Schleswig: trstikovce,
- 751 — Beograd: sodi iz kostanjevega lesa,
- 752 — Tel-Aviv: ponuja se zastopnik za gradbeni les in drugi gradbeni material.

Deželni pridelki:

- 753 — Hamburg: pšenica, otrobi od pšenice in koruze,
- 754 — Carigrad: dekstrin in krompirjeva moka,
- 755 — Zagreb: koruza, povrtnina (posušena in konzervirana), suhe gobe,
- 756 — Dunaj: sočivje, paradižniki itd.

Proizvodi sadjarstva:

- 758 — Halle a/S: suho in sveže sadje ter vino,
- 759 — Zagreb: suho in konzervirano sadje, suhe češplje,
- 760 — Dunaj: grozdje, jabolka, suhe in sveže češplje.

Proizvodi živinoreje, perutninarstva in ribarstva:

- 761 — Hamburg: zastopniška tvrdka ponuja svoje zastopstvo za surove in suhe kože (ovčje, jarcje), polpredelane in predelane ter kozje kože, mezdrovino in druge živalske surovine za klej in želatino,
- 762 — Hamburg: živalsko dlako, kopita, rogovi, mezdrovina,
- 763 — Hamburg: volna, živalska dlaka in koža.

Proizvodi rudarstva:

- 764 — Nottingham: granit,
- 765 — Tel-Aviv: ponuja se zastopnik za cement,
- 766 — Hamburg: boksit.

Industrijski izdelki:

- 767 — Hamburg: lopate raznih velikosti,
- 768 — Valencia: amonij. sulfat z 19 do 20% azota,
- 769 — Tel-Aviv: sanitetno in kozmetično blago,
- 770 — Carigrad: ribiške mreže,
- 771 — Zagreb: zdravilne rastline.

Razno:

- 772: Tel-Aviv: zastopniška tvrdka se zanima za živila (krompir, pšenica, moka, sadje, perutnina,

govedo in podobno, za gradbeni material) les, cement, itd., tehnične izdelke, električne stroje, poljedelske stroje ter kemične proizvode,

773 — Marseille: emajlirana posoda, izdelki iz stekla, slama za slamnike, klobučevina, svilene nogavice, modra galica,

774 — Bagdad: tekstilno blago, železno in kovinsko blago, čokolada in slaščice, semena, papir,

775 — Sfax: mleto paprika, okenjsko steklo, rotacijski papir, razni žebji,

776 — Amsterdam: ponuja se zastopnik za kavčukaste trake, naravnice, podveznice, galanterijsko blago, papirnato blago, pribor za usnjene predmete ko tudi vsakovrstne novotarije.

Opombe.

St. 1. — Carigrad: Jugoslovanska tvrdka iz Turčije ponuja 30.000 kilogramov bronce in 5000 kilogramov bakra in niklja.

St. 2. — Valona: Naš konzulat v Valoni daje zveze z albanskimi izvozniki limon.

Izvozniki, ki se zanimajo za eno od navedenih ponudb ali povpraševanj, naj se obrnejo na Zavod za pospeševanje zunanje trgovine Beograd, Ratnički dom, ter naj pri tem navedejo: 1. številko, pod katero je blago navedeno, 2. točno označbo vrste blaga, 3. način embalaže z ozirom na tržne uzance, 4. količino razpoložljivega blaga, 5. ceno, franko naša meja ali cifer pristanišče države, kamor naj pride blago, 6. plačilne pogoje in 7. rok dobave. Za boniteto tujih tvrdk Zavod ne jamči.

Italijanska povpraševanja po našem blagu

Zadnja številka revije »Italo-Jug« objavila naslednja povpraševanja po našem blagu iz Italije:

276 — Rim: jugoslovanski trgovec v Rimu išče zastopstvo jugoslovanskih izvoznikov,

285 — Milan: deščice za izdelovanje zabojev za južno sadje,

286 — Milan: sardine, kačkalj in oljnata semena za Egipt,

287 — Milan: krom,

288 — Milan: ribje konzerve, živila in prešiči,

290 — Genova: 10.000 sodov iz

slavonske bukovine, skupne kapacitete 192.000 litrov za Anglijo, 291 — Genova: 13.000 stotov svežih orešanj za Anglijo, 292 — Catania: išče se zastopnik za limonin ekstrakt v prahu in plod pomaranče v prahu, 294 — Seregno: ponuja se zastopstvo za lesno stroko, 300 — Milan: išče se impregniran les.

Z navedbo številke ponudbe se je obrniti na upravo »Italo-Jug«, Milano, Cas. postale 1514, ki bo potem poslala zaproseni naslov tvrdke.

Konkurzi - poravnave

Razglašen je konkurz o premoženju trgovca z mešanim blagom Ivana Vrečka v Ljubljani. Konkurni komisar Avsec, upravnik mase odvetnik Josip Čobal. Prvi zbor upnikov dne 21. avgusta ob 9. uri. Oglasitveni rok do 16. avgusta. Ugotovitveni narok dne 21. avgusta ob 9.

Uvedeno je poravnalno postopanje o premoženju posestnika in gostilničarja Franceta Cerarja v Gradeu pri Litiji. Poravnalni komisar Avsec, poravnalni upravnik dr. Janko Hočevar, pomočnik min. v p. Narok za sklepanje poravnave dne 28. avgusta ob 9. uri pri okrožnem sodišču v Ljubljani. Rok za oglasitev do 21. avgusta.

V poravnalni zadevi posestnika in mizarja Ivana Vidalića v Vel. Mengšu se določa ponovni poravnalni narok na dan 7. avgusta ob 10. uri. Dolžnik ponuja 50% kvoto, plačljivo v 6 enakih tromesečnih obrokih, katerih prvi zapade v 3 mesecih po pravomočnosti poravnave. Doslej še nepriglašene terjatve je priglasiti vsaj 5 dni pred poravnalnim narokom.

Zunanja trgovina

Italija še vedno ni odpravila protisankcij ter zato ne dovoljuje izvoza svojih proizvodov v Jugoslavijo proti plačilu v kliringu. Italija zahteva plačilo v devizah in v zlatu. Pa bo že morala Italija obdržati svoje blago, če bo vodila tako nepopravljivo gospodarsko politiko.

Ker je sedaj Reka glavno tržišče za madjarsko živino, ki se izvažajo v Italijo, prihaja vsak teden na Reko okoli 500 glav goveje živine. Prvovrstna goveja živina se prodaja po 3-40 do 3-80 lire za 1 kg žive teže.

Generalni direktor Živnostenske banke dr. Preiss je z odobrenjem čl. vlade odpotoval v Nemčijo, kjer se bo pogajal z dr. Schachtom glede gospodarske ureditve Podonavja in razdelitve balkanskih držav v češkoslovaško in nemško gospodarsko interesno sfero.

Doma in po svetu

Nacrtni novega zakona o občinskih tarifnih je gotov, kakor poročila »Jugoslovanski Kurir«. Ko bo še enkrat pregledan od resornih ministrov, bo predložen narodni skupščini.

Oster spor je nastal med sarajevsko občino in tamošnjo borzo deli, ki je pred 6 leti posodila občini 4 milijone din za zgradbo delavskih stanovanjskih hiš, v katerih bi imeli delavci cenena stanovanja, a ni občina zgradila niti ene takšne hiše.

Proračun Splita je odobrilo finančno ministrstvo v višini 28,7 milijona din. Primanjkljaj 8 milijonov din se bo pokrila z 80 % občinskega doklada. Obenem so bile znižane številne občinske uvoznine.

Državni kongres čebelarjev bo v dneh od 15. do 17. avgusta v Vukovaru. Prometno ministrstvo je dovolilo za udeležence kongresa znižano vožnjo na državnih železnicah.

V osiješki tvornici svile je nenadoma izbruhnila stavka, ki jo je organiziral Mačkov Hrvatski radnički savez.

Na javni dražbi v Novem Sadu je bila prodana palača »Jugosl. Dnevnika«, last bivšega poslanca dr. Nikića, za din 1.160.000. Palačo je kupil fabrikant Josip Ruff iz Novega Sada.

Franciškaneskega patra dr. Čičića, ki je pred civilnim sodiščem tožil nadškofa dr. Šarića, je rimska kongregacija suspendirala od izvrševanja duhovniške službe.

Ker niso hoteli podjetniki ustreči zahtevam stavbenih delavcev v Skoplju, so ti sklenili, da bodo stavko nadaljevali.

Številno osebnih avtomobilov v Zagrebu se je od lani povečalo od 520 na 851, kar je posledica znižanih avtomobilskih davščin.

Plin je vdrl v rov zagorskega premogovnika in omamili tri delavce. Dva so mogli rešiti, tretji pa je umrl.

Na vojaškem vežbališču na Pančevem je udarila strela v stražarnico in je bil vojak na straži takoj mrtev. Ko so mu prihiteli njegovi tovariši na pomoč, je udarila strela med nje ter je dobilo pet vojakov zelo nevarne opekline.

V Hercegovini se je začel lov na žabe, ki se izvažajo v tujino. Za živo žabo se dobi 1 dinar.

Prvotno je bilo določeno, da bodo veliki italijanski manevri čisto na jugu Italije, sedaj pa je bilo neopredeljeno ukazano, da bodo ti okrog Barija, ki je izhodno italijansko pristanišče za srednji Jadran.

O silni eksploziji v glavnem eritrejskem pristanišču v Masau prihajajo sedaj podrobne vesti. Eksplozija je nastala v velikanskih petrolejskih skladiščih, nato se razširila naprej na druga skladišča. Zgorelo je 50 velikih Capronijevih bombarderjev, pogorela so velika skladišča živil, vnelo se je mnogo ladij in tudi del mesta je v plamenih. Nekateri Italijani sumijo, da je eksplozija delo Etiopcev.

Mussolini je odredil, da se delavske plače povišajo za pet do petnajst odstotkov, ker so se podražila vsa živila.

Uporniki v Španiji so baje potopili tri vojne ladje, ki so ostale zveste vladi.

Španski parlament, ki bi se moral te dni sestati, je bil odgojen za 20 dni.

Španski general Prado, ki se ni hotel priključiti upornikom, je bil od njih zadržan v Seviji kot talec, če bi začele vladne čete obstreljevati Sevijo.

Vojna ladja »Dato«, ki je bila doslej na strani vlade, je prešla k upornikom. Oficirjem se je posrečilo, da so se osvobodili in nato so obvladali posadko. Podmornico »U 3«, ki je bila na strani upornikov, je neko vladno bombno letalo potopilo.

30.000 mrtvih je žalostni rezultat prvih dveh tednov španske revolucije. Sploh se vodi boj v Španiji z vso grozovitostjo, ki je lastna državljanskim vojnem.

Stolica za turiste je bila ustanovljena na krakovski univerzi.

V Stockholmu je začel delovati jugoslovanski turistični prometni urad, ki je takoj razvil živahno delavnost za obisk Jugoslavije.

Stavk je bilo v juniju na Češkoslovaškem 40 in je skupno stakvalo 12.721 delavcev. Izguba na mezdah je znašala 153 milj. Kč.

6000 delavcev v tvornici avtomobilov Peugeot v Valentignyu v Franciji je začelo nepričakovano stavkati.

6000 brusarjev v Amsterdamu je začelo stavkati.

Zaradi naglega padanja rojstev v Franciji so v francoski javnosti zelo razburjeni. Če bi rojstva padala še naprej v sedanjem obsegu, potem bi imela Francija, kakor so izračunali statističarji, l. 1980. samo še 29 milijonov ljudi, pa čeprav je umrljivost silno padla. Jasno je, da bi potem prenehala biti Francija velesila.

325.000 ha zemlje bo poljska vlada razdelila med kmetovalce na iniciativno vrhovnega inšpektorja poljske vojske, ki hoče doseči sporazum s kmeti in jih pridobiti za svojo politiko.

Ker so odpravljani na Grškem delavski sindikati, nameravajo delavci proglasiti generalno stavko.

Tržna poročila

Mariborski svinjski trg

Na svinjski sejem dne 24. julija 1936 je bilo pripeljanih 166 svinj; cene so bile te: mladi prašiči 5 do 6 tednov stari Din 65—100, 7 do 9 tednov 115—135 Din, 3 do 4 mesece 155—215 Din, 5 do 7 mesecev 225—320 Din, 8 do 10 mesecev 330—510 Din, 1 leto 525 do 830 Din, 1 kg žive teže 6—6,50 Din, 1 kg mrtve teže 7,50—9,25 di-

Radio Ljubljana

Petek, dne 31. julija. 12.00: Slovenska umetna pesem (plošče) — 12.45: Poročila, vreme — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Operetni venčki (plošče) — 14.00: Vreme, borza — 19.00: Čas, vreme, poročila — 19.30: Nacionalna ura: Nove smeri jugoslovanske stenografije (dr. Kesterčanek) — 19.50: Kvartet Lisinski poje (plošče) — 20.10: Ženska ura: Pogačič Milka, hrvatska socijalna delavka (ga. Minka Govekarjeva) — 20.30: Pevski koncert ge. Irene Coste — 21.15: Pevski jazz-kvartet Stritar — 22.00: Čas, vreme, poročila — 22.20: Venček narodnih (tamburaški orkester) plošče — 22.30: Angleške plošče.

Sobota, dne 1. avgusta. 12.00: Plošče — 12.45: Poročila, vreme — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Plošče — 14.00: Vreme — 18.00: Radijski orkester — 18.40: Pogovori s poslušalci — 19.00: Čas, vreme, poročila — 19.30: Nacionalna ura — 19.50: Charpentier: Vtisi iz Italije (plošče) — 20.10: Zunanji politični pregled (dr. Al. Kuhar) — 20.30: Bell menihi. Zvočna igra iz XII. stoletja. Po povesti Ivana Zorca priredil Ivan Pengov — 22.00: Čas, vreme, poročila — 22.20: Radijski jazz.

VELETRGOVINA
A. ŠARABON
V LJUBLJANI
priporoča špecerijsko blago, več vrst žganja, moko ter
deželne pridelke, kakor tudi raznovrstno rudninsko vodo
Lastna pražarna za kavo in mlini
za dišave z električnim obratom
Telefon št. 2666 Ceniki na razpolago!

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom in znancem, da se je
naš predragi
Egon Lettner
slušatelj eksp. akademije
na triglavski steni smrtno ponesrečil.
Pogreb nepozabnega pokojnika je bil v torek, 28. t. m. ob 4. uri popoldne iz kapele pobrežkega pokopališča v Mariboru.
Maribor, 27. julija 1936.
Žalujoča rodbina in sorodstvo
Ivana Lettnerja,
družabnika tovarne »Zlatorog« v Mariboru